

ضرورت راهبردی تقویت نظام رفاه در پسا جنگ

ملیکا زمانی - جنگ، صرف نظر از ابعاد نظامی و امنیتی آن، آثار گسترده و ماندگاری بر ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و نهادی کشورها بر جای می گذارد و دوره پس از آن را به یکی از حساس ترین مقاطع حکمرانی تبدیل می کند. در چنین شرایطی، اگرچه بازسازی زیرساخت های آسیب دیده، احیای ظرفیت های تولیدی و جبران خسارت های اقتصادی از اولویت های اصلی دولت ها به شمار می رود اما تجربه نشان داده است که موفقیت فرآیند بازسازی، بیش از هر عامل دیگری به توانایی نظام حکمرانی در حفظ ثبات اجتماعی، صیانت از معیشت خانوارها و تقویت سرمایه اجتماعی وابسته است. از این رو، بازسازی پس از جنگ صرفاً یک پروژه عمرانی یا اقتصادی نیست، بلکه فرآیندی چندبعدی است که مستلزم توجه هم زمان به ابعاد اقتصادی، اجتماعی و رفاهی کشور است. در جمهوری اسلامی ایران نیز، شرایط پس از جنگ می تواند با افزایش هزینه های عمومی، فشارهای تورمی، کاهش قدرت خرید خانوارها، اختلال در برخی بازارهای اشتغال، تشدید آسیب پذیری اقشار کم درآمد و افزایش فشار بر منابع مالی نظام تأمین اجتماعی همراه باشد. این وضعیت، در کنار چالش های پیشین نظام رفاه و تأمین اجتماعی از جمله ناترازی صندوق های بازنشستگی، پراکندگی سیاست های حمایتی، محدودیت منابع مالی و ضعف در هدفمندسازی حمایت ها، ضرورت بازنگری در سیاست های رفاهی کشور را بیش از پیش آشکار می سازد. در چنین بستری، نظام رفاه و تأمین اجتماعی دیگر صرفاً نهادی برای ارائه خدمات حمایتی و جبران بخشی از خسارت های معیشتی نیست، بلکه یکی از ارکان اساسی حکمرانی اقتصادی و اجتماعی کشور محسوب می شود. این نظام باید بتواند ضمن حمایت از اقشار آسیب دیده، از کاهش رفاه عمومی، تعمیق فقر، گسترش نابرابری و بروز آسیب های اجتماعی جلوگیری کرده و زمینه بازگشت خانوارها به چرخه تولید، اشتغال و فعالیت اقتصادی را فراهم آورد. به بیان دیگر، کارآمدی نظام رفاه در دوره پس از جنگ، نقشی تعیین کننده در حفظ انسجام اجتماعی، افزایش اعتماد عمومی و تقویت تاب آوری ملی خواهد داشت. از این منظر، مسئله اصلی پیش روی سیاست گذاران در ایران، صرفاً افزایش حجم حمایت های اجتماعی یا جبران خسارت های کوتاه مدت نیست؛ بلکه طراحی و استقرار نظامی تاب آور، هوشمند و پایدار است که بتواند میان پاسخگویی به نیازهای فوری جامعه و اصلاحات ساختاری بلندمدت تعادل برقرار کند. چنین رویکردی علاوه بر کاهش پیامدهای اقتصادی و اجتماعی جنگ، زمینه ارتقای بهره وری نظام رفاه، افزایش مشارکت اقتصادی خانوارها و تقویت ظرفیت کشور برای مواجهه با بحران های آینده را فراهم خواهد کرد. بنابراین، تقویت نظام رفاه و تأمین اجتماعی در ایران پس از جنگ، نه یک سیاست حمایتی مقطعی، بلکه ضرورتی راهبردی برای تحقق بازسازی پایدار، حفظ ثبات اجتماعی و ارتقای امنیت ملی به شمار می آید. پیشنهادات سیاستی: ۱. تدوین و اجرای «بسته ملی حمایت معیشتی پسا جنگ» مبتنی بر پایگاه رفاه ایرانیان به جای توزیع عمومی یارانه پس پرداخت های غیر هدفمند، دولت باید با استفاده از ظرفیت پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان، خانوارهای آسیب دیده از جنگ را شناسایی و برای یک دوره زمانی مشخص (مثلاً ۶ تا ۱۲ ماه) تحت پوشش بسته های حمایتی قرار دهد. این بسته می تواند شامل کالابریک الکترونیکی، کمک هزینه معیشت، حمایت از هزینه های درمان و پرداخت حق بیمه اقشار آسیب پذیر باشد. هدف این سیاست، جلوگیری از افت شدید رفاه خانوارها در کوتاه مدت و هدایت منابع محدود دولت به گروه های واقعاً نیازمند است. ۲. اجرای «برنامه بازتوانی اقتصادی خانوارهای آسیب دیده» با محوریت اشتغال - سیاست های رفاهی نباید به پرداخت مستمری یا کمک های نقدی محدود شوند. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی و صندوق کارآفرینی امید، برنامه ای برای بازگشت خانوارهای آسیب دیده به چرخه تولید و اشتغال تدوین کند. این برنامه می تواند شامل اعطای تسهیلات کم بهره به کسب و کارهای خرد، حمایت بیمه ای از کارفرمایان برای جذب نیروی کار، آموزش های مهارتی متناسب با نیاز بازار و توسعه مشاغل خانگی باشد. ۳. ایجاد «صندوق ویژه تاب آوری اجتماعی و بازسازی معیشت» در چارچوب نظام تأمین اجتماعی - یکی از چالش های اصلی پس از جنگ، محدودیت منابع مالی دولت برای پاسخگویی به نیازهای اجتماعی است. از این رو، پیشنهاد می شود صندوقی ویژه با مدیریت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مشارکت سازمان برنامه و بودجه، سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوق های بیمه ای ایجاد شود تا منابع مورد نیاز برای حمایت های اجتماعی در شرایط بحران را به صورت متمرکز تأمین و مدیریت کند. منابع این صندوق می تواند از محل اعتبارات بازسازی، بخشی از درآمدهای حاصل از واگذاری دارایی های دولت، کمک های خیرین و مسئولیت اجتم ماعی بنگاه های اقتصادی تأمین شود. وجود چنین سازوکاری، امکان واکنش سریع و هدفمند به پیامدهای اجتماعی جنگ را فراهم کرده و از فشار مستقیم بر منابع جاری نظام تأمین اجتماعی خواهد کاست. دوره پس از جنگ، آزمونی تعیین کننده برای کارآمدی نظام حکمرانی در حفظ ثبات اجتماعی و صیانت از معیشت خانوارهاست. در این شرایط، تقویت نظام رفاه و تأمین اجتماعی از طریق حمایت های هدفمند، بازتوانی اقتصادی خانوارهای آسیب دیده و ایجاد سازوکارهای مالی پایدار، می تواند ضمن کاهش پیامدهای اجتماعی و اقتصادی جنگ، زمینه بازسازی پایدار، افزایش تاب آوری ملی و تقویت سرمایه اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران را فراهم سازد.

فصلنامه بررسی می کند:

کهنه ترین گذرگاه در انتظار قاعده جدید

واکاو راهبردی ایران در تطبیق عملیات دریایی هرمز با موازین جهانی



تو می تونی فردا رو رقم بزنی

این رویا، با حمایت تو واقعی میشه...

حمایت از طریق اپلیکیشن
www.mahak.app

SCAN ME

محک
مؤسسه غیر به صحت از
کودکان مبتلا به سرطان
mahak-charity.org

آرام سازی کودک در شلوغی اربعین

هنگام مواجهه با جمعیت زیاد

- هم سطح شدن با قد کودک و برقراری تماس چشمی
- مشخص کردن یک نشانه خاص در جمعیت (مثل رنگ کلاه یا پشمی به چپند)
- تبدیل مسیر شلوغ به یک بازی (مثل «بیا کلاه قرمزا رو بپوشایم»)
- دادن نقش «نگهبان آب» یا «پیداکننده عمود بعدی»
- خارج شدن از جریان اصلی جمعیت در فواصل منظم برای استراحت

هنگام مواجهه با تاریکی شب

- صحبت کردن درباره شب و جذابیت های ستاره ها پیش از غروب
- دادن یک چراغ قوه کوچک یا دستبند شبرنگ اختصاصی به کودک
- تعریف کردن قصه های مرتبط و آشنا کردن کودک با فضای اربعین
- خواندن شعرها یا مداحی های آرام بخش با لحن ملایم
- همراه بردن عروسک مورد علاقه کودک در مسیر شبانه

اصول طلایی

مدیریت هیج	آماده سازی ذهنی، توصیف فضاهای
و خونسردی خودتان موقع بدقتی بچه ها	شلوغ و تاریک برای کودک در قالب داستان، چند روز پیش از سفر

اینفوگرافیک - اقتصاد سرآمد

فصلنامه بررسی می کند:

کهنه ترین گذرگاه در انتظار قاعده جدید

واکاو راهبردی ایران در تطبیق عملیات دریایی هرمز با موازین جهانی



تو می تونی فردا رو رقم بزنی

این رویا، با حمایت تو واقعی میشه...

حمایت از طریق اپلیکیشن
www.mahak.app

SCAN ME

محک
مؤسسه غیر به صحت از
کودکان مبتلا به سرطان
mahak-charity.org